

De bever

Een echte bouwvakker

Beitel, troffel en spierballen: de bever heeft veel weg van een bouwvakker. Waar bevers leven, is altijd werk in uitvoering.

‘De bever zat op een halve meter afstand. Ik had mijn fotocamera in de hand. Ik rook zijn sterke geur en zag zijn snorharen trillen. Het was mijn mooiste ontmoeting met een bever.’ Het gebeurde in zijn werkgebied, de Biesbosch. ‘Elke keer als ik langs die plek kom, denk ik daaraan terug’, zegt hij enthousiast. Jacques was erbij, toen bevers voor het eerst in de Biesbosch werden losgelaten. ‘Al sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw praatte men over herintroductie’, vertelt hij. Bevers horen van oorsprong in Nederland thuis. Maar vroeger werden ze bejaagd om hun pels en hun vlees. In 1826 waren ze uitgestorven. Toen Jacques in de jaren zeventig voor Staatsbosbeheer ging werken, zat hij met zijn neus boven op de voorbereidingen om bevers in de Biesbosch uit te zetten. In 1988 was het eindelijk zover. De eerste bevers betrokken hun nieuwe leefgebied. Ze waren afkomstig uit het stroomgebied van de Elbe, in het toenmalige Oost-Duitsland. Verspreid over vijf jaar legden 42 dieren de basis voor de huidige beverpopulatie.

Beverparadijs

Met zijn weelderig begroeide moerassen, waterrijkdom en natuurlijke oevers die geleidelijk aflopen naar de kreek, bleek de Biesbosch een waar beverparadijs. Ook op andere plekken werden de dieren uitgezet. In 1994 gebeurde dat in de Gelderse Poort, in 2008 in Groningen en Drenthe. Via Duitsland hebben bevers uit zichzelf Limburg bereikt. En sinds 1991 leeft nabij het Natuurpark Lelystad een klein groepje bevers dat daar oorspronkelijk binnen een omheining was uitgezet, maar is ontsnapt. Daarvandaan hebben de dieren nu zelfs Almere bereikt. De totale beveraantallen in Nederland schat Jacques op minstens vijf- tot zeshonderd. Echte beverdammen bouwen de dieren niet in de Biesbosch. Dat komt omdat er geen bronnen zijn waar het water uit de bodem omhoog komt. Dat is wel het geval in beek- en rivierdalen waar de bever van nature leeft. Wanneer de bever hier >

een dammenstelsel aanlegt, kan het opwellende water niet wegstromen. Het waterpeil stijgt en zijn woongebied loopt onder water, precies wat de bever wil. Zulke situaties tref je bijvoorbeeld aan in Limburgse beekjes, waar de bevers dan ook dammen bouwen. Maar in de kreken van de Biesbosch stroomt het water alle kanten op. Het heeft geen zin om daar dammen aan te leggen. 'In Duitsland bouwen bevers dammen van wel 80 meter omvang', weet Jacques. 'Ze slepen bomen en takken af en aan. Het zijn net bouwvakkers. Ze gebruiken hun staart als een troffel, om gaten in de dam met modder te dichten. Ze zetten hele stukken bos onder water. Daar komen ijsvogels op af om te vissen. Of kikkers, libellen en andere waterliefhebbers. De bever schept een heel nieuwe leefomgeving!'

Waterdier

Hoewel hij in de Biesbosch geen dammen aanlegt, zit de bever zeker niet stil. Hij bouwt burchten om in te leven. Langs de oevers sleept hij stenen en takken bij elkaar. De takken knaagt hij met zijn oranje tanden af. Ook boomstammen moeten eraan geloven, tot een doorsnede van wel tachtig centimeter. 'Bevertanden hebben het

De bever knaagt boomstammen door met een doorsnede tot wel tachtig centimeter

sterkste glazuur in het dierenrijk', vertelt Jacques. Dankzij het knagen blijven de tanden zo scherp als een beitel. Ze slijten, maar groeien ook weer aan. Een beverburcht meet vijf tot zes meter in doorsnede. Er zitten verschillende kamers in, waaronder een kraamkamer. Na een draagtijd van drie maanden werpt het vrouwtje in juni twee tot drie jongen. Ruim een maand later maken ze hun eerste uitstapjes buiten de burcht. Bevers zijn uitstekend aangepast aan het waterleven. Met zwemvliezen aan de achterpoten en de platte staart als roer glijden ze moeiteloos door het water. Van een zwemmende bever zie je alleen zijn kop. Ogen, neus en oren steken boven water uit om de omgeving te verkennen. Dreigt er gevaar, dan slaat hij met zijn platte staart op het water. Wanneer beverjongen na twee jaar het ouderlijke huis verlaten, gaan ze op zoek naar een levenspartner. Dan maken ze een eigen burcht. Hun omgeving markeren ze met een sterke geur, afkomstig van

een vloeistof die bij de staart vrijkomt. Over de toekomst van de Nederlandse bever is Jacques optimistisch gestemd. 'Hier in het rivierengebied wordt het steeds natter. We graven geulen om bij hoge waterstanden te voorkomen dat het land onder water loopt. Van deze ingrepen profiteert de bever. Er komen meer leefgebieden bij. Waar vroeger suikerbieten groeiden, knagen nu bevers aan de bomen.'

Bevers spotten

Niets is mooier dan een bever met eigen ogen zien. En dat kan! Stap met de boswachter in een fluisterboot en bezoek de bevers in de Biesbosch. Met een beetje geluk kom je ze bij invallende schemering tegen. Wel stil zijn, want de bever is een echt wild dier, net als de andere dieren die je met de Grote Vijf Safari van Staatsbosbeheer kunt spotten. Kijk op www.scoordegrotevijf.nl om te zien welke dieren dat zijn. En geef je op voor de beversafari.

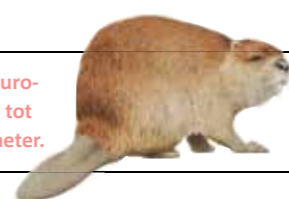
doen!

TEKST: MANON LATERVEER FOTOGRAFIE: ROEL HOEVE, MICHIO HOSHINO EN YVA MOMATIUK & JOHN EASTCOTT/FOTONATURA, JACQUES VAN DER NEUT

Ed en Willem Bever, de bekendste bevers van Nederland. Uit de Fabeltjeskrant.

De bever is het grootste Europese knaagdier. Van snuit tot staartpunt meet hij één meter.

Een gemiddelde bever weegt 15 tot 20 kilo en kan 20 jaar oud worden.

7 tips & trips

Wandelen, fietsen en varen in de zomerzon.

Groenvoer

Toegegeven: de kans dat je in de Nederlandse bossen hopeloos verdwaalt, is niet al te groot. Maar dan nog is het leuk om te weten hoe je kunt (over)leven op voedsel uit de natuur. Op 9 september neemt een gids je mee door de natuur bij Renkum. Hij vertelt wat er allemaal eetbaar is aan het groen om ons heen. Tot slot maak je samen een smakelijk hapje. Van de opbrengst uit het bos.

AANMELDEN: Informatiecentrum De Beken (GLD), (0341) 25 29 96

Zeearend spotten

Fietsarrangementje voor een warme zomerdag: stap met de gids van Staatsbosbeheer op de trappers voor een trip rond de Oostvaardersplassen. Hij laat je kennismaken met dit vogelrijke moerasgebied. In de verschillende observatiehutten kun je de vele bijzondere vogels bekijken. Als je geluk hebt, krijg je zelfs een zeearend in beeld. Om je op de been te houden, is er tussen de middag een luxe lunch.

MEER INFO: www.staatsbosbeheer.nl/oostvaardersplassen

Op vakantie op Texel? Je kunt iedere zondag met de boswachter mee op zoek naar roofvogels

Varen, varen...

Een bootje is de ideale manier om de natuur van de Weerribben te ervaren. In juli en augustus kun je om de paar dagen mee op een vaartocht door het waterrijke landschap. De boswachter wijst je op bijzondere planten en dieren. Ook in september en oktober vaart de boot uit. Dan staan de trips in het teken van de stilte en de mooie kleuren van dit gebied.

STARTPUNT: Buitencentrum Weerribben (OV), (0561) 47 72 72

Peel & picknick

Ga mee op stap door de Grote Peel:

- Op 1 juli, 12 augustus en 16 september is er een wandeltocht waarbij je zintuigen volop geprikkeld worden. Met na afloop een gezellige picknick.
- Op 22 juli kun je genieten van een verrassende en speelse wandeling. Ook hier gaat de picknickmand mee.

STARTPUNT: Buitencentrum De Pelen (NB), (0495) 64 14 97

WERK IN UITVOERING

Op acht kilometer van Vlissingen ligt, verscholen tussen het groen, het imposante fort Rammekens. Dit bastion is het oudste zeefort van West-Europa. Maar om de rijke geschiedenis van deze plek te behouden moet het fort stevig opge-

knapt worden. Projectleider Robert Timmer laat je op 20 september zien hoe hij dat aanpakt. En met de boswachter neem je een duik in de verhalen achter dit bouwwerk. AANMELDEN: 06 10 94 36 47

TEKST: BAS POPKEMA FOTOGRAFIE: TON VAN BUSSEL

Kijk op www.staatsbosbeheer.nl/activiteiten voor informatie over alle activiteiten